



## KUYISHDAN KEYINGI PARVARISH / POST-BURN CARE

*Sulaymonova Xosiyatxon Hamidjanovna*

*Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi maxsus fan  
o'qituvchisi*

### **Annotatsiya**

Ushbu maqolada kuyish jarohatlaridan keyingi parvarishning asosiy tamoyillari, tibbiy va hamshiralik yondashuvlari yoritilgan. Kuyishdan keyingi davrda bemorning umumiy ahvolini baholash, og'riqni kamaytirish, infeksiyani oldini olish, to'g'ri ovqatlantirish hamda psixologik yordam ko'rsatish muhim ahamiyatga ega. Maqolada shuningdek, kuyish jarohatlarida zamonaviy davolash va parvarish usullariga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: kuyish, parvarish, hamshiralik yordami, rehabilitatsiya, infeksiya profilaktikasi.

### **Abstract**

This article highlights the main principles of post-burn care, including medical and nursing approaches. In the post-burn period, it is important to assess the general condition of the patient, relieve pain, prevent infection, ensure proper nutrition, and provide psychological support. The article also emphasizes modern methods of treatment and care for burn injuries.

Keywords: burn, care, nursing assistance, rehabilitation, infection prevention.

### **Asosiy qism**

Kuyish — bu yuqori harorat, kimyoviy modda yoki elektr ta'siri natijasida teri va to'qimalarning shikastlanishidir. Kuyishlar og'irlik darajasiga ko'ra bir necha



turlarga bo‘linadi: engil (I-daraja), o‘rta (II-daraja), og‘ir (III–IV darajali). Har bir darajada parvarish choralari o‘ziga xosdir.

Kuyishdan keyingi parvarishning asosiy maqsadi — bemorning hayotini saqlab qolish, og‘riqni kamaytirish, infeksiyaning oldini olish va shikastlangan to‘qimalarning tiklanishini tezlashtirishdir.

#### 1. Bemorning holatini baholash

Kuyishdan keyingi dastlabki bosqichda hamshira bemorning umumiy ahvolini kuzatadi, kuygan yuzani baholaydi, og‘riq darajasini aniqlaydi. Shuningdek, tana harorati, yurak urish chastotasi va nafas olish tezligi nazorat qilinadi.

#### 2. Og‘riqni kamaytirish

Kuyish bilan og‘rigan bemorlar ko‘pincha kuchli og‘riqni boshdan kechiradilar. Shu sababli, analgetik preparatlar (masalan, metamizol, paratsetamol, tramadol) shifokor ko‘rsatmasiga asosan qo‘llanadi. Shuningdek, yengil massaj, toza muhit va tinchlik bemorning ruhiy holatini yaxshilaydi.

#### 3. Infeksiyani oldini olish

Kuyish joyi ochiq jarohat bo‘lgani sababli infeksiya xavfi juda yuqori bo‘ladi. Shu bois antiseptik eritmalar (xlorheksidin, furatsillin, rivanol) bilan ishlov berish, steril bog‘lamlar qo‘llash zarur. Hamshira bog‘lamni almashtirishda aseptika va antiseptika qoidalariga qat’iy amal qilishi kerak.

#### 4. Ovqatlanish va suyuqlik rejimi

Kuyishdan keyingi davrda bemor organizmida suyuqlik yo‘qotilishi kuchayadi. Shuning uchun bemorga ko‘p suyuqlik (sho‘r suv, choy, kompot) ichish tavsiya etiladi. Oqsil, vitamin va minerallarga boy ovqatlar yara bitishini tezlashtiradi.



### 5. Ruhiy va ijtimoiy reabilitatsiya

Kuyishdan keyingi psixologik yordam bemorning ruhiy tiklanishida muhim o‘rin tutadi. Hamshira bemor bilan iliq munosabatda bo‘lishi, uni ruhlantirishi va ijtimoiy hayotga qaytishiga ko‘maklashishi kerak.

### 6. Reabilitatsiya bosqichi

Yara bitganidan so‘ng ham bemor to‘liq sog‘ayishi uchun fizioterapiya, teri plastika amaliyoti va massaj tavsiya etiladi. Bu chandiq to‘qimalarning yumshashiga va terining harakatchanligini tiklashga yordam beradi.

## Xulosa

Kuyishdan keyingi parvarish murakkab, ammo juda mas‘uliyatli jarayondir. To‘g‘ri hamshiralik yondashuvi bemorning tez tiklanishini, infeksiya asoratlarning kamayishini va ruhiy barqarorlikni ta‘minlaydi. Shuning uchun kuyish holatlarida hamshiralarning bilim va malakasi, shuningdek, bemorga nisbatan g‘amxo‘rlik va e‘tibor muhim rol o‘ynaydi.

## Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi: “Hamshiralik ishi asoslari” darsligi, Toshkent, 2022.
2. Karimova M., “Jarrohlik parvarish asoslari”, Toshkent tibbiyot akademiyasi nashriyoti, 2021.
3. WHO. Burn management and care guidelines. Geneva, 2020.
4. Hodge J. Nursing Care of Burn Patients. Elsevier, 2019.